

กลยุทธ์การจำและการสอนคำศัพท์ภาษาจีน
Chinese Vocabulary Memory strategy and Chinese Vocabulary Teaching
Method

โชติกานต์ ใจบุญ^{1*}
Chotikan Jaiboon^{1*}

บทคัดย่อ

บทความนี้เขียนขึ้นมาเพื่อรวบรวมและสรุปกลยุทธ์การจดจำคำศัพท์ภาษาจีน พร้อมทั้งกลยุทธ์การสอนคำศัพท์ภาษาจีนจากผลงานวิจัย ที่ผ่านมานงานวิจัยหลายฉบับได้พูดถึงปัญหาการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนชาวไทยไว้ว่า การเรียนการสอนภาษาจีนโดยทั่วไปมักพบปัญหาเรื่องการจดจำคำศัพท์ของผู้เรียน และข้อผิดพลาดของการใช้คำศัพท์ในรูปแบบต่างๆ ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน เนื่องจากคำศัพท์เป็นหัวใจและเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ภาษา จึงทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนพัฒนาได้ไม่ค่อยดี ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเขียนบทความวิชาการนี้คือทำให้ทราบกลยุทธ์การจดจำคำศัพท์ภาษาจีน และแนวกลยุทธ์การสอนคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การออกแบบการสอนคำศัพท์ในระดับต่อไป โดยนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษา กลยุทธ์การจำที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ วิธีการสอนและการเรียนคำศัพท์ภาษาจีนโดยใช้กลยุทธ์การจำ ปัญหาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย พร้อมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาจีนด้วยกลยุทธ์การจำสำหรับผู้เรียนไทย

คำสำคัญ: กลยุทธ์การจำคำศัพท์ภาษาจีน, กลยุทธ์การสอนคำศัพท์ภาษาจีน

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 110/1-4 ถนนประชาชื่น เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

¹ Faculty of Arts, Dhurakij Pundit University, 110/1-4 Prachachuen Road, Laksi, Bangkok 10210, Thailand.

* ผู้เขียนที่ประสานงาน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Corresponding author, e-mail): chotikan.jai@dpu.ac.th

ABSTRACT

The objective s of the article were to collect data and summarize Chinese Vocabulary Memory strategy and Chinese Vocabulary Teaching Method. Learning vocabulary is a very important part of learning a language. There has been much research shown us about problem of learning Chinese for Thai student. The results revealed that Thai students cannot remember and use the vocabulary that they have learned correctively ,that because they don't have memorizing strategy. So this article is about introducing Chinese Vocabulary Memory strategy and Chinese Vocabulary Teaching Method. Which are present as follows: Theory of learning other language, Chinese vocabulary memorizing strategies for foreigners, How to teach and learn Chinese by memorizing strategy ,Chinese vocabulary learning problem and also the suggestion of the way to teach and learn.

Key words: memorizing strategies Chinese Vocabulary learning Chinese Vocabulary Teaching Method

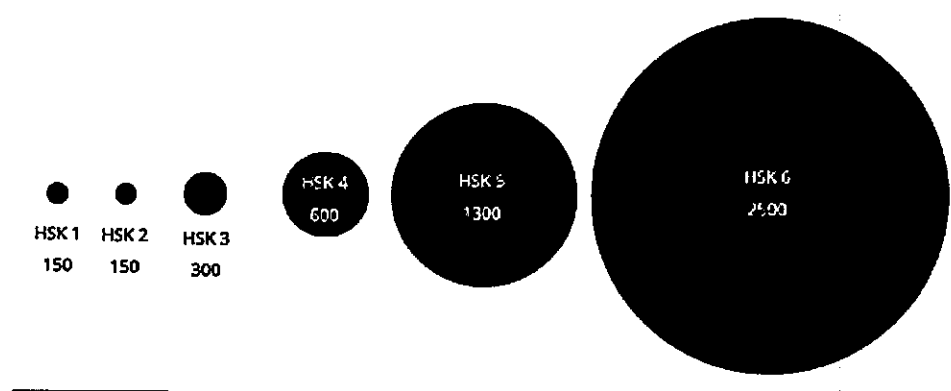
บทนำ

ในการเรียนรู้ภาษาต่างๆ โดยเฉพาะภาษาต่างประเทศสิ่งสำคัญที่ไม่อาจละเลยได้ คือ ความรู้ด้านคำศัพท์ เพราะหากไม่มีความรู้ด้านคำศัพท์แล้ว ผู้เรียนภาษาก็จะไม่สามารถสื่อความหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้สื่อสารได้

Fries (1950) ได้กล่าวถึงความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศว่าส่วนหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้องค์ประกอบทางภาษา ได้แก่ เสียง โครงสร้าง หรือไวยากรณ์ และคำศัพท์ องค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียน ภาษาสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูด และสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้นคำศัพท์จึงเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ภาษา

จากการวิจัยพบว่าปริมาณคำศัพท์และความลึกซึ้งในความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ของนักเรียนมีส่วนสัมพันธ์อย่างมากกับความเข้าใจในการอ่าน (Qian, 1999) นอกจากนี้ หากผู้เรียนรู้คำศัพท์สำคัญไม่เพียงพอแล้ว ก็ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนหรือในข้อสอบได้ แม้ว่าจะเข้าใจกฎไวยากรณ์ได้ดีเพียงใดก็ตาม แม้จะใช้วิธีการเดาคำศัพท์ที่ไม่รู้จักก็มีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ ผู้เรียนจะเดาได้อย่างค่อนข้างแม่นยำก็ต่อเมื่อรู้ศัพท์อย่างน้อย 95% ของเนื้อหาทั้งหมด (Laufer, 1989)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคำศัพท์มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้ การสื่อสารภาษาต่างประเทศ ดังเช่นภาษาจีน ปัจจุบันในการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ตั้งแต่ระดับ 1-6 ยิ่งอ้างอิงระดับภาษาจีนจากจำนวนคำศัพท์ โดยแบ่งตามภาพดังนี้

ภาพที่ 1 จำนวนคำศัพท์ในการสอบHSK แต่ละระดับ

ที่มา: Easy Thai Chinese

งานวิจัยหลายเรื่อง (Sawangwaroros,1984; Navasumrit,1989;Moran,1991) ชี้ให้เห็นว่าข้อจำกัดทางความรู้ด้านคำศัพท์เป็นอุปสรรคต่อการนำภาษาไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เพราะคำศัพท์มีบทบาทสำคัญในทุกทักษะทางภาษา ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีคำศัพท์ในปริมาณที่มากพอต่อการทำความเข้าใจและการใช้ภาษา เพื่อการพัฒนาทักษะทางภาษาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการช่วยผู้เรียนให้มีความรู้ด้านคำศัพท์อย่างเพียงพอเป็น

กระบวนการหนึ่งในการสอนภาษา ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญในการสอนคำศัพท์ ผู้เขียนเห็นว่าการดึงเอากลยุทธ์ การจำมาช่วยออกแบบการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาจีน จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างกลยุทธ์การเรียนรู้และการ จดจำด้วยตนเอง และยังสามารถยกระดับและพัฒนาาระดับภาษาจีนของผู้เรียนได้ ฉะนั้นในบทความนี้จะรวบรวม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การจำในการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาจีนจากผลงานวิจัยที่ผ่านมาดังนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษา

ในการเรียนการสอนภาษาให้ประสบความสำเร็จ นักวิชาการหลายๆ ท่านเคยทำวิจัยและค้นหากลยุทธ์เพื่อ มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ และเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรู้จักใช้ กลยุทธ์ในการเรียนแบบต่างๆ อ็อกซ์ฟอร์ดแบ่งกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาออกเป็นกลุ่ม 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลยุทธ์การ เรียนรู้ภาษาโดยตรงและกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาโดยอ้อม ซึ่งแยกออกเป็น 6 กลุ่มย่อย ดังนี้ คือ

กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาโดยตรง ประกอบด้วย

1. กลยุทธ์การจำ (memory strategies) หมายถึง วิธีที่ทำให้ผู้เรียนจำเกี่ยวกับคำศัพท์หรือข้อความตามที่ได้รับถ่ายทอดมา

2. กลยุทธ์ปริชาน (cognitive strategies) หมายถึง วิธีที่ทำให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ เพื่อให้เข้าใจสิ่งที่เรียน (มักใช้กับกระบวนการเรียนภาษา มีประโยชน์ต่อการดึงข้อมูลมาจากความทรงจำ)

3. กลยุทธ์การชดเชย (compensation strategies) หมายถึง วิธีที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนชดเชยความรู้ที่ ขาดหายไป เพื่อให้เข้าใจสิ่งที่เรียนมากขึ้น

ส่วนกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาโดยอ้อมประกอบด้วย

4. กลยุทธ์อภิปริชาน (metacognitive strategies) หมายถึง วิธีที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในกระบวนการคิด และการเรียนรู้ของตนเอง

5. กลยุทธ์ทางอารมณ์ (affective strategies) หมายถึง วิธีที่ช่วยพัฒนาความมั่นใจในตัวผู้เรียน

6. กลยุทธ์ทางสังคม (social strategies) หมายถึง วิธีที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

นอกจากนี้นักวิจัยทางด้านการศึกษาพบว่าผู้เรียนภาษาใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างส่วนบุคคล เช่น เพศ วัย ความสามารถในการใช้ภาษา และแรงจูงใจ (Bremner, 1999; Ehrman & Oxford 1995; Green & Oxford, 1995; Lappawichit, 1998; Oxford & Nyikos, 1989; Tianchai; 2012)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่ากลยุทธ์เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่สนับสนุนและส่งเสริมต่อการเรียนภาษาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หากผู้เรียนและผู้สอนสามารถทำความเข้าใจและเลือกประยุกต์ใช้กับสภาพของตนเองได้ จำทำให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้เขียนจึงได้รวบรวมและนำเสนอกลยุทธ์การจำในการเรียนการ

สอนคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ในชั้นเรียน และเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้คำศัพท์ด้วยตนเองในระดับต่อไป

กลยุทธ์การจำที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ

ในประเทศจีนมีนักวิชาการหลายท่านที่ทำวิจัยเกี่ยวกับการทำงานของความจำตั้งแต่ปี 2004 ถึง 2010 งานวิจัยเหล่านี้มีกลุ่มเป้าหมายคือเด็กเล็ก ประเด็นของการวิจัยคือความสัมพันธ์ของการทำงานของความจำและผลระทบของการทำงานของความจำต่อการรับรู้ของเด็ก ต่อมาได้มีการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การจำในการสอนภาษาต่างประเทศ โดยเริ่มจากการสอนภาษาอังกฤษ เช่นกลยุทธ์การจำและผลการเรียนภาษาอังกฤษ กลยุทธ์การจำและการเรียนการสอนการฟัง กลยุทธ์การจำและการล่ามภาษาอังกฤษ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าในประเทศจีนให้ความสนใจในการยกระดับการเรียนภาษาต่างประเทศจากการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีต่างๆ แต่ทว่าวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการจำที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาตินั้นยังมีไม่มากนัก ในปี 2004 Yan Liping (闫丽萍) (2004(2):65) ได้ทำการสำรวจกลยุทธ์ความจำการเรียนภาษาจีนของนักเรียนเตรียมอุดมศึกษาที่เป็นชนกลุ่มน้อย ในหัวข้อสำรวจการท่องจำและแนวคิดที่มีต่อวิธีการท่องจำ จากการสำรวจพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้กลยุทธ์การเรียนแบบเลือกเนื้อหาที่เรียนในการท่องจำ และได้อธิบายเพิ่มเติมว่าผู้สอนควรที่จะชักจูงให้ผู้เรียนใช้กลยุทธ์การจำที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาระดับความจำ ต่อมาในปี2007 Zhao Hao (赵洁) (2007) ได้ทำการวิจัยเอกลักษณ์การรับรู้ของภาษาจีนและกลยุทธ์การจำในหัวข้อการรับรู้ภาษาจีนและเทคนิคการจำของมหาวิทยาลัยหนานคาย ซึ่งได้อธิบายถึงกลยุทธ์การจำกับปัญหาความเหมาะสมของการแบ่งประเภทการรับรู้คำศัพท์ และได้เสนอแนวคิดหลักการ 5 ประการในการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ ทั้งนี้ยังได้เขียนแนวคิดคู่มือการจำคำศัพท์ภาษาจีน

ในปี2008 Chen Xiaofang (陈小芬) (2008) ได้ทำแบบสอบถาม สํารวจ และสัมภาษณ์กลยุทธ์การเรียนภาษาจีนของนักศึกษาต่างชาติ ผลการสำรวจพบว่ากลยุทธ์ที่ใช้มากที่สุดของนักศึกษาต่างชาติคือกลยุทธ์การจดเขียน รองลงมาคือ กลยุทธ์ปริชาน กลยุทธ์ทางสังคม และกลยุทธ์อภิปริชาน หลังจากนั้นคือกลยุทธ์การจำ และอันดับสุดท้ายคือกลยุทธ์ทางอารมณ์ เป็นกลยุทธ์ที่ผู้เรียนชาวต่างชาติใช้น้อยที่สุด

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาไทยในอดีตเคยมี Li Yamei (李雅梅) (2005) ใช้วิธีการทำแบบสอบถามและการทดสอบคำศัพท์ในการสำรวจกลยุทธ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักศึกษาไทย พบว่าวิธีการศึกษาของนักศึกษาไทยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้

- 1) กลยุทธ์การจำ
- 2) กลยุทธ์ปริชาน
- 3) กลยุทธ์อภิปริชาน
- 4) กลยุทธ์ทางสังคม/กลยุทธ์ทางความรู้สึก

จะเห็นได้ว่านักศึกษาไทยมีการใช้กลยุทธ์การจำในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนอยู่แล้ว ผลสำรวจยังชี้ให้เห็นอีกว่ากลยุทธ์การจำที่ใช้บ่อย ได้แก่ กลยุทธ์การจำแบบทำซ้ำ กลยุทธ์การจำแบบบริบท กลยุทธ์การจำแบบจัดกลุ่ม และกลยุทธ์การจำแบบการประยุกต์ใช้ กลยุทธ์ที่มีความถี่ในการใช้ระดับกลางประกอบด้วยกลยุทธ์การจำแบบอ่านเขียน กลยุทธ์การจำแบบตารางคำศัพท์ กลยุทธ์การจำคำสำคัญ กลยุทธ์การจำแบบวิเคราะห์รูปร่างคำศัพท์ และกลยุทธ์การจำแบบจินตนาการ จากผลการสำรวจจะเห็นได้ว่าผู้เรียนภาษาจีนมีการนำกลยุทธ์การเรียนมาปรับใช้ในการเรียนรู้คำศัพท์ ดังนั้นหากผู้สอนเข้าใจในกลยุทธ์นี้ และออกแบบการสอนคำศัพท์ให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนของผู้เรียน คาดว่าจะช่วยพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

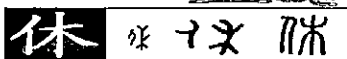
วิธีการสอนและการเรียนคำศัพท์โดยใช้กลยุทธ์การจำ

การวิจัยการออกแบบการสอนคำศัพท์ภาษาจีนตามทฤษฎีกลยุทธ์การจำของ Zhao Minghui (赵明慧) (2012) ได้เสนอทั้งวิธีการเรียนและวิธีการสอนจากกลยุทธ์การจำ ดังวิธีการต่อไปนี้

วิธีการเรียน

1. วิธีการจำรูปร่างตัวอักษร

วิธีการเรียนแบบนี้ผู้เรียนจะต้องมีความรู้อักษรภาษาจีนมาผสมผสานกับการเรียนรู้คำศัพท์ จึงจะกลายเป็นความสามารถในการทำความเข้าใจคำศัพท์ อักษรจีนเป็นอักษรที่ใช้เส้นขีดรวมกันเป็นตัวอักษรสี่เหลี่ยม ใช้วิธีการพิเศษในการแสดงถึงความหมายและเสียง ผู้เรียนต้องเข้าใจและวิเคราะห์วิธีการสร้างคำและปัจจัยทางวัฒนธรรมของตัวอักษรนั้นๆ จึงจะสามารถรวมเอา “เสียง รูป และ ความหมาย” 3 ปัจจัยรวมไว้ด้วยกัน ในการจดจำตัวอักษรสมองซีกซ้ายและขวาต้องทำงานร่วมกัน การเรียนรู้สัมพันธ์กับตัวอักษรจีนด้วยวิธีการที่หลากหลาย จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความทรงจำเกี่ยวกับคำศัพท์

ภาพที่ 2 การจำรูปร่างตัวอักษรและความหมายของคำ

ที่มา: <http://baike.baidu.com/>

2. วิธีการวิเคราะห์หน่วยคำ

ตัวอักษรจีนเป็นตัวอักษรที่มีระบบการสื่อความหมายในตัวเอง ตัวอักษรได้บันทึกเอาหน่วยคำและคำไว้ หน่วยคำนี้อาจจะใช้เป็นคำเดี่ยวๆ หรือสร้างเป็นคำใหม่ได้ ผลการสำรวจพบว่า หน่วยคำเหล่านี้เมื่อไปผสมกับหน่วยอื่นสร้างเป็นคำศัพท์ คำกริยา และคำคุณศัพท์ยังรักษาความหมายเดิมของตัวเองอยู่คิดเป็นร้อยละ 87.8 93.2 และ 87.0 ตามลำดับ ดังนั้นการศึกษาความหมายของหน่วยคำเหล่านี้ จะทำให้การเรียนรู้คำศัพท์ในภาษาจีนได้ดี เพราะเมื่อในความทรงจำมีการสร้างหน่วยคำเหล่านี้แล้ว เมื่อเรียนรู้คำศัพท์เข้าไปจะมีการเชื่อมโยงเข้ากับข้อมูลที่มีอยู่ สร้างเป็นเครือข่ายคำศัพท์ จะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการระลึกและดึงเอาข้อมูลมาใช้

3. วิธีการจำคำศัพท์เป็นกลุ่มก้อน

นักภาษาศาสตร์ Beacher มีความเห็นว่าการจดจำและการจัดเก็บภาษา การถ่ายถอดและการใช้ภาษาไม่ได้มีการจัดเก็บหรือใช้เพียงอาศัยคำศัพท์ตัวเดียวเป็นหน่วย ทฤษฎีความจำในจิตวิทยาการเรียนรู้ชี้ให้เห็นว่าช่วงความจำระยะสั้นของผู้เรียนในแต่ละหน่วยสามารถจำได้ 7 ± 2 ตัวอักษรหรือตัวเลข การรวมกันที่มีความหมายมากเท่าใดก็จะสามารถจำได้มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นการจำคำศัพท์เป็นกลุ่มจะไม่สร้างความยากในการจำ เพราะการจำแบบ กลุ่มคำเหล่านี้มีบริบท มีพื้นหลังและมีการสร้างความทรงจำที่มีความหมายจะสามารถทำให้จำได้ดีกว่าการจำคำศัพท์เป็นคำๆ ผู้เรียนสามารถสร้างเป็นกลุ่มคำ หรือเป็นประโยคได้ วิธีนี้เหมาะกับผู้เรียนระดับพื้นฐาน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนค่อยๆ เข้าใจระบบภาษาจีนและค่อยๆ ใช้ภาษาจีนเป็น

4. วิธีการวิเคราะห์คำศัพท์

วิธีนี้คือการนำคำศัพท์ที่คล้ายคลึงกันมาวิเคราะห์ ผลดีก็คือทำให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ได้แม่นยำขึ้น ลดปัญหาของการอ่าน ใช้ และเข้าใจผิดของคำที่ใกล้เคียงกัน แต่ต้องระวังสำหรับระดับการรับรู้ของผู้เรียน การวิเคราะห์คำศัพท์ที่ไม่เหมาะสมกับระดับผู้เรียนจะทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้เรียน เช่น

- ด้านความหมาย ในภาษาจีนมีคำที่ความหมายเหมือนกันหลายคำ บางตัววิธีการใช้ยังเหมือนกันเสียด้วย แต่ในด้านของความหมายอาจจะมี ความต่างกันบ้างเล็กน้อย ดังนั้นการแยกวิเคราะห์คำศัพท์เหมือนกัน และคำศัพท์คล้ายกันนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง
- ด้านรูปร่างหน้าตาของคำศัพท์ ตัวอักษรจีนประกอบขึ้นด้วยขีดต่างๆ บางตัวมีลักษณะคล้ายกันมาก ผู้เรียนที่ไม่คุ้นเคยกับลักษณะอักษรเช่นนี้มักจะไม่สามารถแยกแยะได้
- ด้านการออกเสียง ผู้เรียนในบางประเทศเช่นประเทศไทยไม่สามารถแยกคำศัพท์ที่มีเสียงเดียวกัน ดังนั้นการสอนคำศัพท์ให้แก่ผู้เรียนชาวไทย ควรจะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์คำศัพท์ที่มีเสียงเหมือนกัน

5. วิธีจำแบบเชื่อมโยง

นักภาษาศาสตร์ Ferdinand de Saussure มีความคิดเห็นว่า ความสัมพันธ์ของประโยคและความสัมพันธ์ของการคิดเชื่อมโยงเป็นความสัมพันธ์พื้นฐานภายในระบบภาษา ความสัมพันธ์ของการเชื่อมโยงก็คือการนำปัจจัยสำคัญที่ไม่ปรากฏในบทออกมาผสมรวมกันเป็นชุดความจำที่แฝงตัวอยู่ หากนำเอาวิธีจำแบบเชื่อมโยงมาใช้ในการเรียนรู้คำศัพท์จะช่วยกระตุ้นการสร้างขอบข่ายความหมาย และถ้าหากคำศัพท์ภายในขอบข่ายความหมายรวมตัวกันเป็นเครือข่ายจะเพิ่มเบาะแสให้กับการจดจำ และถ้าหากการจัดประเภทในขอบข่ายความหมายชัดเจน มีระเบียบแบบแผนจะเป็นประโยชน์ต่อการจดจำคำศัพท์มากยิ่งขึ้น

6. วิธีจำแบบอาศัยบริบท

บริบทจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจคำศัพท์ กลุ่มคำ การเรียนรู้คำศัพท์จากบริบทจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายที่ชัดเจน อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนรู้วิธีการใช้คำศัพท์เหล่านั้นอีกด้วย

7. วิธีการจำแบบประยุกต์ใช้

วิธีนี้เป็นการเรียนรู้จากบริบทเช่นกัน การประยุกต์ใช้ส่วนใหญ่หมายถึงการประยุกต์ใช้จากชีวิตจริงแล้วทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเข้าใจคำศัพท์ลึกซึ้งขึ้นไปอีกขั้น ทั้งยังเพิ่มระดับการจำ วิธีการเรียนในรูปแบบนี้ได้แก่ใช้คำศัพท์ที่เรียนมาแต่งประโยค อ่านนิยายสาร วารสาร ดูโทรทัศน์จดคำศัพท์ จดคำศัพท์จากการสนทนากับผู้อื่น เป็นต้น วิธีการนี้ช่วยสร้างปัจจัยทางอารมณ์และความรู้สึกให้แก่ผู้เรียน แล้วยังทำให้ระดับความจำสูงขึ้นอีกด้วย

ที่กล่าวมาข้างต้นคือวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียน ต่อไปจะเป็นการกล่าวถึงวิธีการสอนที่อาศัยกลยุทธ์การจำ

วิธีการสอน

1. วิธีการถามคำถาม

เมื่อข้อมูลในการจำเกี่ยวข้องกับบริบท ทักษะ ทักษะการรับรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะสามารถถอดรหัส สร้างรหัสในการจำได้ดี และมักจะมีผลลัพธ์ที่ดีกว่าผู้สอนเป็นคนสร้างรหัสนั้นไว้ให้ผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการถามให้ผู้สอนต้องถามเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสร้างรหัสในการจำ ชักจูงให้ผู้เรียนเอาคำศัพท์และชีวิตจริงผูกโยงไว้ด้วยกัน และควรถามเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียน

2. วิธีการเพิ่มแรงชักจูง

ผลการจำและความเร็วในการลืมนั้นขึ้นอยู่กับแรงกระตุ้น หรือแรงชักจูง การเพิ่มของแรงจูงใจสามารถทำให้การเรียนรู้และความจำสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้สอนจะต้องชมและให้การตอบรับที่ดีแก่ผู้เรียน ดังนั้นในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ผู้สอนควรชมผู้เรียนอย่างเหมาะสม และต้องระมัดระวังการมอบหมายการบ้าน หรือภารกิจต้องเหมาะสมกับระดับภาษาของผู้เรียน ทั้งนี้ยังต้องคอยสร้างความสนใจในการเรียนภาษาจีนแก่ผู้เรียนอีกด้วย

3. วิธีการเพิ่มความสนใจ

ความสนใจคือพื้นฐานของการจำ หากสามารถรวมความสนใจได้มากเท่าไร ความจำก็จะยิ่งดีขึ้นเท่านั้น ความสนใจยังทำให้รักษาข้อมูลในการจำได้นานยิ่งขึ้น ดังนั้นในกระบวนการสอนคำศัพท์ผู้สอนต้องควบคุมเวลาให้เหมาะสมกับสมาธิและความสนใจของผู้เรียน ในการสอนต่อเนื่องแต่ละครั้งเวลาควรจะอยู่ที่ 15-20 นาที นอกจากนี้ยังต้องสลับสับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยใช้การอภิปราย การตอบคำถาม การเล่นเกมส์ และการอธิบายสลับกันไป เพื่อลดปัญหาผู้เรียนขาดสมาธิ

4. วิธีการเรียนคำศัพท์แบบดั้งเดิม

จากการวิจัยของ Zhao Minghui (赵明慧) (2012) พบว่าถึงแม้ผู้เรียนจะมีกลยุทธ์การจำในการเรียนรู้คำศัพท์ แต่กลยุทธ์ที่พบมากที่สุด สามารถทำได้ง่ายที่สุด และก็มีการใช้บ่อยที่สุดก็คือ

- วิธีการอ่านและเขียนคำศัพท์ เขียนและอ่านไปด้วยเป็นวิธีการจำที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด ในกระบวนการนี้มีการใช้วิธีช่วยเหลือหลายอย่างในการฝึก ดังนั้นผู้สอนควรกระตุ้นผู้เรียนฝึกคัดคำศัพท์
- วิธีการทำซ้ำ

ทฤษฎีการลืมนของ Hermann Ebbinghaus แสดงให้เห็นว่าจะเร็วก่อนแล้วค่อยช้า เมื่อการเรียนเสร็จสิ้นแต่ละครั้งต้องรีบทบทวนเพื่อเสริมความจำของผู้เรียน

5. วิธีการฝึกฝนหลายช่องทาง

- การใช้รูปแบบการฝึกฝนหลายๆอย่างสามารถวัดการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนได้หลายด้าน เช่น การเขียนตามคำบอก สามารถวัดความจำของเสียงและรูปร่างของคำศัพท์ การเลือกคำเติมลงในช่องว่างสามารถวัดการจำความหมายและรูปร่างของคำศัพท์ การแต่งประโยคสามารถวัดสภาพการใช้คำศัพท์ของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ยังมีวิธีการอื่นอีกมากมาย เช่น ให้ศัพท์เขียนเสียง จับคู่คำตรงกันข้าม เรียงคำให้เป็นประโยค เป็นต้น
- กิจกรรมเกมส์เรียนรู้คำศัพท์ ในห้องเรียนผู้สอนสามารถเลือกใช้เกมส์คำศัพท์เพื่อเพิ่มความสุขและเปลี่ยนบรรยากาศในชั้นเรียน

กระบวนการฝึกฝนคำศัพท์คือกระบวนการทบทวนคำศัพท์ ช่องทางการฝึกฝนยิ่งมาก ผู้เรียนยิ่งจำ
ได้ดีมากขึ้นเท่านั้น ความเข้าใจในคำศัพท์ก็ยิ่งลึกลงไปด้วย ในขณะที่เดียวกันยังสามารถหลีกเลี่ยงความรู้สึก
เบื่อหน่ายต่อการเรียนคำศัพท์ภาษาจีนได้อีกด้วย

ปัญหาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย

จากการศึกษางานวิจัยของ Li Yamei (李雅梅) (2005) พบว่า ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยประสบ
ปัญหาในกระบวนการเรียนภาษาจีน จำนวนคำศัพท์ของผู้เรียนไม่ถึงเกณฑ์ระดับคำศัพท์ที่สำนักงานส่งเสริมการ
สอนภาษาจีนของรัฐบาลจีน (国家汉办 HANBAN อันป่าน) ได้รวบรวมแล้วเขียนขึ้น (汉语词汇水平
与汉字等级大纲) สาเหตุนอกจากจะมาจากการปัจจัยการเรียนการสอนและระดับความต่างของผู้เรียนแล้ว
นั้นยังมาจากสาเหตุที่นักเรียนไทยขาดกลยุทธ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ซึ่งนักเรียนไทยส่วนใหญ่ไม่รู้จักคำว่า “กลยุทธ์”
และ “กลยุทธ์การเรียน

Zhao Minghui (赵明慧) (2012) ทำการสำรวจสภาพการเรียนรู้คำศัพท์ สภาพการใช้กลยุทธ์การ
จำในการเรียนคำศัพท์ และทดสอบรูปแบบการรับรู้ของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัยไม่ค่อยเข้าใจใน
กลยุทธ์การเรียนรู้ ผู้เขียนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับผลการวิจัยข้างต้น จากประสบการณ์การสอนของตัวเองพบว่า
ผู้เรียนส่วนใหญ่จดจำคำศัพท์ใหม่ในแต่ละบทไม่ค่อยได้ หรือหากจำได้ก็จำได้เฉพาะความหมาย แต่ใช้คำศัพท์นั้นไม่
เป็น ยังมีความสับสนระหว่างคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หากเปรียบเทียบกับทฤษฎีการแบ่งระดับความรู้ด้านคำศัพท์
ของ Paribakht & Wesche (1993 อ้างถึงใน Schmitt, 1998: 284) ที่แบ่งระดับความรู้ด้านคำศัพท์ออกเป็น 5
ระดับ ดังนี้คือ

ระดับที่ 1	ไม่คุ้นเคยกับคำศัพท์นั้นเลย
ระดับที่ 2	คุ้นเคยกับคำศัพท์นั้น แต่ ไม่รู้ความหมาย
ระดับที่ 3	สามารถให้ความหมายหรือ คำเหมือนของคำศัพท์นั้นได้
ระดับที่ 4	ใช้คำศัพท์นั้นได้ในแง่ความหมายได้อย่างถูกต้องในประโยค
ระดับที่ 5	ใช้คำศัพท์นั้นได้ในแง่ความหมายและไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้องในประโยค

จะพบว่าผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่จัดอยู่ในระดับสาม ส่วนน้อยเท่านั้นที่จะสามารถใช้คำศัพท์ได้ในแง่
ความหมายและไวยากรณ์อย่างถูกต้อง การพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้านควรจะเริ่มจากการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์
และจุดมุ่งหมายของการพัฒนาก็คือจะอย่างไรให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเริ่มจากระดับที่ 1 ไปจนถึงระดับสุดท้าย
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดึงเอาคลังคำศัพท์ออกมาใช้ได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้สิ่งที่ขาดไม่ได้
เลยนั่นก็คือกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์

ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาจีนด้วยกลยุทธ์การจำ

ผู้สอนหลายๆ ท่านอาจจะคิดว่าการเรียนรู้คำศัพท์เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการเรียนภาษาจีน แต่ก็ยังมีผู้สอนหลายๆ ท่านมองว่าการเรียนรู้คำศัพท์เป็นหน้าที่ของผู้เรียนที่จะต้องจัดการด้วยตัวเองให้ได้ ผู้สอนมีหน้าที่เพียงแนะนำในบางส่วนที่ผู้เรียนมีปัญหาอยู่เท่านั้น เพื่อให้เกิดการยกระดับผลการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียน ผู้เขียนเห็นว่าผู้สอนควรสละเวลาออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนคำศัพท์โดยอาศัยกลยุทธ์การจำเป็นตัวช่วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการความจำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อดีของการเรียนรู้คำศัพท์ด้วยกลยุทธ์การจำนั้นสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากเรียนมากขึ้น และยังช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนได้ การประยุกต์ใช้กลยุทธ์การจำในการสอนสามารถทำให้วิธีการสอนคำศัพท์หลากหลายขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้วิธีการต่างๆ ข้างต้นแล้ว ผู้สอนยังสามารถออกแบบการสอนคำศัพท์ที่หลากหลายได้ตามสภาพผู้เรียนที่ตนสอน โดยอาศัยกลยุทธ์การจำเหล่านี้เป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนควรปลูกฝังความสำคัญของกลยุทธ์การเรียนให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างระบบหรือเทคนิคการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่ตนเอง เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนและยกระดับภาษาจีนของผู้เรียน

การใช้กลยุทธ์การจำอาจจะมีปัญหาบ้างสำหรับคำศัพท์บางจำพวก อาจจะใช้ไม่ได้กับทุกคำ หรือทุกเรื่อง ดังนั้น หากผู้สอนสามารถเลือกกลยุทธ์อื่นๆ มาปรับใช้ก็จะเกิดผลที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้อยู่ที่ตัวผู้สอนและเนื้อหาคำศัพท์ที่ใช้สอนในแต่ละวิชา

บรรณานุกรม

- โยธิน ศันสนยุท // (2533) // จิตวิทยา // กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สมุท เซ็นเซวานิช // (2535) // เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ // กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เคนเน็ธ อิกบี้ // (2532) // เทคนิคการพัฒนาความจำ // กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตเอกฟลาย.
- Zhao Minghui./Chinese Vocabulary Teaching of Thai College Student based on Memory Strategies./Master's Thesis,/ Teaching Chinese to Speakers of Other Languages/ College of international education/Shandong University,/2012.
- Li Yamei./泰国学生汉语词汇学习策略调查研究./Master's Thesis,/ Linguistics and Applied Linguistics/ School of Arts and Communications/Yunnan Normal University,/2005.
- Xiao Yena./The research of the vocabulary errors when senior Thailand student learning chinese./Master's Thesis,/ Teaching Chinese to Speakers of Other Languages/ College of Liberal Arts/Chongqing Normal University,/2013.
- Peng Yu./中高级阶段泰国学生汉语词汇偏误分析./Master's Thesis,/ Linguistics and Applied Linguistics/ / College of Liberal Arts /Guangxi University for Nationalities,/2012.
- วัลลีย์ ศิริกาญจนวงศ์ // (ม.ป.ป.).การเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ด้วยวิธีการใช้เทคนิคการเชื่อมโยงเสียงกับคำสำคัญ. สืบค้นจาก litu.tu.ac.th/litu_bo/Menu/Km/.../KMvocab.doc
- รศ. ดร.บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี, รศ. ดร.ทรงศรี สรณสถาพร, อาจารย์วณิภา ทับเทีย, อาจารย์สุพัตรา มะปรางหวาน // (ม.ป.ป.). การสอนกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษบนอินเทอร์เน็ตสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สืบค้นจาก http://www.stou.ac.th/stouonline/nurselearning/ForWebCasting%20181925_02_2012/Research_Eng_Internet_Project.doc

Virasuda Sribayak, Vanlee Sirihanjanavong,Wanna, Charoengchang Panna,Chaturongakul Vivis.//

(ม.ป.ป.). KM Vocab.

สืบค้นจาก Chinthongprasertlitu.tu.ac.th/2012/images/litu/.../KM/kmvocab.pdf

语素分析

สืบค้นจาก

http://wenku.baidu.com/link?url=jTcycTGRwPxT_RwQsCn7aQvkY9SsolrxQ5_D_PqyFjlqbmZw0qLEspBOvQHJSOHaRSFq3KpFGW3vgHwNo7BsxICD8Vltg-RloOS1VRdRgsK

